Studiu EY România: Comportamentul consumatorului român în perioada sărbătorilor de Paște 2024

Perioada festivă care se apropie aduce, ca în fiecare an, provocări legate de stabilirea și planificarea bugetelor pentru cumpărături, cadouri sau vacanțe. Cum arată deciziile de consum și cumpărare, care sunt cele mai importante criterii de achiziție pentru consumatorii români în contextul economic actual, dar și ce perspective iau în considerare pentru perioada următoare, au fost principalele aspecte urmărite de EY România prin studiul derulat în avansul Sărbătorilor de Paște 2024.

Din punctul de vedere al cheltuielilor, care vin la pachet și cu o perioadă de vacanță, Studiul EY a analizat răspunsurile privind sumele alocate pentru cadouri, pentru masa de Paște, dar și pentru eventuale vacanțe. La întrebarea privind așteptarea unor posibile reduceri, doar puțin peste jumătate au răspuns pozitiv (51%), restul nefiind interesați de asemenea campanii pentru a cumpăra cadouri. Nicio surpriză din punct de vedere al sursei de achiziții preferate, în sensul că majoritatea optează pentru cumpărături într-o combinație de magazine online și fizic (41%). În comparația între cele două canale în campanii de reduceri, aproape o treime din total au bifat varianta „în principal online” (29%), depășindu-i categoric pe cei care au indicat variantele singulare: doar magazine online – 3% sau doar magazine fizice – 2%.

Respondenții Studiului au indicat, în proporție de 77%, și faptul că nu au economisit pentru a realiza achizițiile de Paște. Acest răspuns poate fi corelat cu tipul de venituri realizate de respondenți, care s-au situat, în marea lor

majoritate, în segmentul de venituri peste medie, mari și foarte mari.

Cheltuielile pentru masa de Paște vor fi superioare celor pentru cadouri, având în vedere că aproape jumătate dintre respondenți au spus că vor cheltui de la 400 până la 1.000 de lei (49%), iar procentul imediat următor, cu 25%, este cel al persoanelor care vor cheltui între 1.000 și 1.500 lei și peste acest prag.

„Concluzia din răspunsurile primite este că românii nu vor face rabat nici în acest an, în pregătirea mesei de Paște, prilej de reunire a familiilor, prin urmare bugetele alocate sunt semnificative pentru circa trei sferturi dintre cei intervievați”, a spus Georgiana Iancu, Partener, coordonator al practicii de Impozite indirecte și liderul sectorului de Retail şi Produse de Consum, EY România.

Cum apreciați valoarea cumpărăturilor de Paște de anul acesta, față de anul anterior, în contextul inflației actuale, a fost următoarea întrebare, la care o treime dintre respondenți au apreciat că aceasta va fi mai mare cu 30%. Evaluarea consumatorilor s-a bazat pe tendința observată deja în acest an, de creștere a prețurilor, chiar dacă inflația comunicată oficial se situează cu mult sub acest procent. La polul opus celor menționați sunt cei care au spus că vor cheltui sume mai mici de 400 lei (27%).

„Este evident că inflația a erodat puterea de cumpărare, mai ales în rândurile celor care au avut venituri constante, astfel că aproape o treime dintre respondenți au indicat că vor cheltui la fel sau mai puțin ca anul trecut. Cât îi privește pe cei 25% din respondenți care au spus că vor cheltui mai mult, este de așteptat ca aceștia sa se regăsească în categoria celor cu venituri peste medie și mari, care, de regulă, nu resimte la fel de acut majorările de prețuri ale produselor de bază”, a completat Georgiana Iancu.

La întrebarea privind achiziția biletelor de avion sau a unor pachete de vacanță de 1 mai sau de Paște, majoritatea covârșitoare a celor intervievați au răspuns negativ (87%). Pare că nu este ceva ieșit din comun, având în vedere că sărbătoarea Paștelui este una în care familiile se reunesc acasă, dar dacă avem în vedere faptul că aproape cinci milioane de români lucrează în afara țării, ar fi fost de așteptat o mai mare efervescență pe zboruri și vacanțe planificate, cel puțin din partea acestui segment.

Partea a doua a sondajului EY s-a referit la aspecte calitative și a vizat criterii de achiziții, atât în contextul economic general, cât și în legătură cu situația personală – materială și financiară. Astfel, la întrebarea cu răspunsuri multiple privind importanța unor criterii specifice de achiziție, respondenții au fost rugați să le clasifice pe o scară de la 1 la 5 (1 = complet neimportant, 5 = foarte important). Majoritatea (93%) au indicat calitatea ca fiind cea mai importantă, urmați de cei pentru care prețul contează (80%), proveniența produselor (63%) și proximitatea (53%). Au urmat criterii precum varianta livrării la domiciliu, sustenabilitatea și rezonanța cu brandul.

În ceea ce privește impactul financiar al contextului actual (criză geopolitică, economică, creșterea inflației) asupra situației personale, cei mai mulți respondenți nu au indicat o scădere a veniturilor, pierderi financiare, sau adăugarea altor locuri de muncă prin care să suplimenteze veniturile. De asemenea, 62% dintre respondenți au spus că acum încearcă să economisească mai mult decât în trecut, iar mai mult de jumătate (60%) spun că au reușit să-și atingă obiectivele financiare.

„Vedem din răspunsurile primite o tendință evidentă de economisire, ceea ce poate părea paradoxal în vremuri economice destul de dificile. Faptul că două treimi dintre cei intervievați au declarat că încearcă să economisească și tot atâția spun că au reușit să își atingă obiectivele financiare,

vine ca o veste bună pe fondul contextului economic actual”, a adăugat Georgiana Iancu.

Taxarea concediilor medicale, modificată din nou de Guvern: care sunt noile reguli aplicabile din aprilie

Autor: Anca Iulia Zegrean, Partener Biriș Goran SPARL

La mai puțin de patru luni de la introducerea obligației de a plăti o contribuție de sănătate de 10% pentru toate concediile medicale, Guvernul a revenit asupra deciziei și, printr-o ordonanță de urgență publicată și intrată deja în vigoare, a limitat taxarea lor, în sensul în care a restrâns tipurile de concedii medicale pentru care contribuția va mai trebui plătită.

Taxarea concediilor medicale a fost revizuită prin OUG nr. 34/2024, oficializată în 12 aprilie, dată de la care noile prevederi au și devenit aplicabile. Actul normativ modifică regulile de plată a contribuției de 10% pentru concedii medicale și stabilește că CASS va mai fi datorată doar pentru trei tipuri de concedii medicale, precizate expres în actul normativ. Pentru restul indemnizațiilor de concediu medical, plata contribuției va fi eliminată.

Noile reguli vin în contextul în care, de la 1 ianuarie 2024, regimul fiscal al indemnizațiilor de concediu medical, acordate în baza OUG nr. 158/2005, fusese modificat substanțial, pentru aceste tipuri de venituri devenind

obligatorie contribuția la sănătate, ceea ce diminua sumele nete încasate de salariați. Angajatorii erau cei obligați să calculeze și să rețină la sursă contribuția de sănătate pentru fiecare salariat aflat în concediu medical, calculată ca 10% din cuantumul indemnizaţiei pe care o primea acesta.

Acum, prin OUG 34/2024, Guvernul a nuanțat regulile de taxare și a limitat aplicarea lor, stabilind că CASS va fi datorat și în continuare numai pentru indemnizațiile de concediile medicale identificate prin următoarele coduri:

• Cod 01 – Boală obișnuită;
• Cod 07 – Carantină;
• Cod 10 – Reducerea cu o pătrime a duratei normale de lucru.

Pe cale de consecință, concediile acordate pe alte coduri medicale decât cele din lista de mai sus vor fi scutite de plata CASS. Este vorba despre:

• Cod 02 – Accident în timpul deplasării la/de la locul de muncă;
• Cod 03 – Accident de muncă,
• Cod 04 – Boala profesională,
• Cod 05 – Boala infectocontagioasă din grupa A,
• Cod 06 – Urgență medico-chirurgicală,
• Cod 08 – Sarcină și lăuzie,
• Cod 09 – Îngrijire copil bolnav,
• Cod 11 – Trecerea temporară în altă muncă
• Cod 12 – Tuberculoză,
• Cod 13 – Boala cardiovasculară
• Cod 14 – Neoplazii, SIDA
• Cod 15 – Risc maternal.
• Cod 16 – Unele tipuri de arsuri, inclusiv pentru perioada de recuperare
• Cod 17 – Îngrijire pacient cu afecțiuni oncologice

Ordonanța precizează în mod expres ca regulă tranzitorie că noile prevederi privind plata CASS pentru indemnizațiile

medicale se aplică inclusiv concediilor care sunt în desfășurare la data de 12 aprilie, a căror perioadă de acordare încetează după această data.

De asemenea, merită subliniat că rămân scutite de CASS în continuare și indemnizațiile acordate persoanelor care se află în concedii medicale pentru incapacitate temporară de muncă, acordate în urma unor accidente de muncă sau a unor boli profesionale.

Concediile medicale de acest tip nu fuseseră afectate nici până acum de impunerea cu 10%, ele fiind reglementate în baza Legii nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale, și nu a OUG nr. 158/2005 la care făcea referire legislația fiscală. Regimul lor de acordare stabilește că ele se suportă în primele trei zile de către angajator și, începând din a patra zi, de către fondul de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale (deci nu din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate ca celelalte).

În plus, spre deosebire de concediile medicale „clasice”, acordate în baza OUG nr. 158/2005, unde indemnizațiile variază între 75% și 100% din câștigurile salariale ale unui angajat (calculate pe baza unei formule mai complexe, care ține cont de salariul brut și de stagiul de contribuție), indemnizația pentru concediile de accidente de muncă sau boli profesionale este egală cu 100% din media veniturilor salariale brute realizate în ultimele șase luni.

Noutăți majore în e-

Transport, din 1 iulie: sistemul se extinde masiv, cu noi tipuri de transporturi care vor trebui raportate

Autor: Cristina Săulescu, Cabot Transfer Pricing

Aplicarea sistemului e-Transport ar urma să fie extinsă semnificativ începând cu luna iulie, după cum reiese dintr-un proiect de ordin, aflat încă în proces de aprobare la ANAF, prin care instituția adaugă noi categorii de produse de larg consum în lista celor riscante pentru care trebuie făcute raportări în sistemul național de monitorizare a transporturilor rutiere. Luna iulie reprezintă un moment important în dezvoltarea și extinderea e-Transport, având în vedere că, tot de atunci devin efective și alte noutăți care lărgesc și mai mult aria de monitorizare a transporturilor rutiere .

Proiectul publicat de ANAF recent în dezbatere publică (disponibil aici, în fișier .zip) propune ca, din 1 iulie 2024, lista de produse riscante vizată de monitorizare prin sistemul e-Transport să fie completată cu alte nouă categorii de bunuri. Astfel, pe lista existentă de bunuri cu risc fiscal care cuprinde în prezent opt categorii de produse, ar urma să fie introduse **alte nouă tipuri de mărfuri considerate cu risc fiscal ridicat**, pentru care companiile vor trebui să declare anticipat deplasarea și să obțină codul unic UIT pentru a-l trece pe documentele de transport.

Printre noile tipuri de produse care vor trebui raportate în e-Transport de la 1 iulie se numără, printre altele, o serie de bunuri de larg consum: carne și organe comestibile (codurile NC de la 0201 la 0210), pește și crustacee (codurile

NC 0302, 0304, 0306), lapte, produse lactate, ouă, miere și alte produse comestibile de origine animală (codurile NC de la 0401 la 0407 și 0409), precum și mai multe tipuri de tutunuri și înlocuitori de tutun, inclusiv deșeuri de tutun, extracte sau esențe (cod NC 2401 și NC 2403).

De asemenea, pe lista de bunuri riscante din punct de vedere fiscal ar urma să mai intre și alte categorii de mărfuri: combustibili minerali și uleiuri minerale (coduri NC: 2710 19 66, 2710 19 99, etc.), săpunuri și preparate pentru spălat (coduri NC: 3403 19 10 și 3403 19 80), produse ale industriei chimice (cod NC 3814 00 90), dar și articole textile uzate și purtate (întreg capitolul NC 6309).

Acestea nu sunt singurele modificări preconizate în perioada următoare pentru sistemul e-Transport. Într-un alt proiect de ordin (fișier.zip), pus în dezbatere publică cu câteva luni în urmă, și care nu a fost încă nici aprobat, dar nici retras, ANAF propunea și o serie de optimizări la procedura de funcționare a sistemului e-Transport, inclusiv reguli care să permită confirmarea datelor declarate de operatori, precum și schimbări în procesul de verificare automată a transporturilor.

Modificările impuse prin aceste două proiecte par să întărească monitorizarea și controlul în sfera transporturilor și se aliniază unor tendințe de extindere deja conturate în dezvoltarea sistemului național de supraveghere rutieră. În acest sens, chiar și data de 1 iulie în sine coincide cu momentul când va fi pusă efectiv în aplicare și cealaltă extindere a obligațiilor de raportare, deja oficializată, care vizează de data aceasta transporturile internaționale de mărfuri.

Vă reamintim că, încă din luna decembrie, autoritățile au impus companiilor, prin OUG nr. 115/2023, să obțină coduri UIT și pentru toate transporturile internaționale de mărfuri, care tranzitează teritoriul României, indiferent de ce tipuri de

bunuri sunt transportate. Obligația, deși a intrat în vigoare imediat, a fost totuși temporizată astfel încât regimul de sancționare pentru încălcarea ei să se aplice cu aproximativ șase luni mai târziu – de la 1 iulie 2024, oferind în acest mod companiior o perioadă de timp pentru a-și adapta procedurile interne ca să se conformeze noilor cerințe.

Mai mult, Ordonanța 115 a impus suplimentar operatorilor de transport să își echipeze vehiculele cu dispozitive de poziționare prin satelit și să asigure monitorizarea datelor de poziționare a vehiculului pe toată durata traseului. În același scop, șoferii vehiculelor au obligația să pornească dispozitivele de poziționare înainte de începerea transportului pe teritoriul național și să îl oprească după livrare sau după părăsirea teritoriului României. Și pentru aceste obligații, termenul de conformare este tot 1 ianuarie 2024, dar sancțiunile intervin doar de la începutul lunii iulie.

Tax Alert Biriș Goran – Noi acte normative importante pentru mediul economic din ultima lună

• **Legea nr. 49/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 217/2016 privind diminuarea risipei alimentare publicată în data de 18 martie 2024 și în vigoare începând cu 21 martie 2024.
Prin această Lege sunt avute în vedere următoarele măsuri:

◦ Prevenirea risipei alimentare prin vânzarea la preț redus a

alimentelor aproape expirate, redistribuirea gratuită a alimentelor și utilizarea lor pentru hrana animalelor;

◦ Restaurantele trebuie să ofere clienților posibilitatea de a lua la pachet mâncarea neconsumată, fără costuri suplimentare;

◦ Societățile care donează alimente beneficiază de reducerea impozitului pe profit și reducerea bazei de impozitare. Pentru alimentele donate nu se datorează TVA iar contractele de donație nu trebuie să respecte forma autentică;

◦ Autoritățile vor avea obligația de a întocmi o strategie națională pentru prevenirea risipei alimentare și crearea unei platforme naționale pentru colectarea informațiilor despre acest fenomen sub sancțiunea aplicării unor amenzi;

• **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 30/2024** privind modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a art. LIX din Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung.

◦ Prin intermediul acestei OUG se prorogă termenul în care nu se sancționează netransmiterea facturilor prin sistemul RO e-Factura de la 31 martie 2024, la 31 mai 2024;

◦ Se introduce regimul de marcare cu timbre fiscale și a produselor care conțin tutun, destinate inhalării fără ardere, similar produselor din tutun prelucrat;

• **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 31/2024** privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare şi pentru modificarea și completarea unor acte normative.

◦ Prin intermediul acestei OUG este redefinită noțiunea de întreprinderi legate, fiind eliminată trimiterea către art. 4^4 alin. (1) din Legea nr. 346/2004;

◦ Termenul pentru comunicarea către organele fiscale a mențiunilor privind aplicarea/ieșirea din sistemul de impunere

pe veniturile microîntreprinderilor va fi prelungit de la data de 31 martie 2024 la data de 15 aprilie 2024, inclusiv.

Raportările CESOP, în linie dreaptă: ANAF publică proiectul formularului care trebuie depus până la final de aprilie

Primele raportări CESOP, care trebuie transmise autorităților fiscale până la finalul acestei luni, vor fi făcute de procesatorii de plăți pe ultima sută de metri, în condițiile în care Agenția Națională de Administrare Fiscală abia a publicat, momentan sub formă de proiect, formularul fiscal ce va trebui completat pentru raportarea plăților transfrontaliere. Formularul ce urmează a fi introdus de ANAF în circuitul fiscal va trebui adoptat și publicat rapid în Monitorul Oficial pentru a permite transmiterea lui de către companii până la termenul din 30 aprilie.

Autoritățile fiscale au publicat în dezbatere publică proiectul formularului 396, cel care va trebui depus trimestrial de procesatorii de plăți împreună cu un fișier XML pentru raportarea, la nivel de tranzacție, a plăților transfrontaliere. Acest formular, denumit „Declarație informativă privind plățile transfrontaliere efectuate de prestatorii de servicii de plată” este unul de tip informativ, deci nu generează niciun fel de obligații de plată.

Formularul 396 apare cu întâziere evidentă, cu mai puțin de

trei săptămâni înainte de termenul de depunere, dar acest lucru nu ne poate mira, având în vedere că și cadrul general pentru preluarea acestei noi obligații în Codul fiscal a fost publicat abia recent. Vă reamintim că noile raportări CESOP, deși obligatorii prin directivă de la 1 ianuarie 2024 în toate statele membre UE, au fost transpuse în legislația noastră abia luna trecută prin Legea nr. 33/2024.

Noul formular fiscal se va transmite prin portalul e-guvernare.ro, secțiunea Depunere declarații ANAF, sub forma unui fişier PDF cu XML atașat, semnat electronic, prin mijloace de transmitere la distanţă.

Formularul 396 are mai multe secțiuni, iar prestatorii de servicii de plată trebuie să completeze, dincolo de datele lor identificare (denumirea, forma juridică, adresa sediului social și codurile de identificare fiscală și comercială), și detalii amănunțite despre tranzacțiile intermediate, printre care: codul de identificare și numele beneficiarului plății, codul TVA/NIF și numărul de identificare al contului beneficiarului, codul BIC sau alt identificator relevant, adresa beneficiarului și informații despre eventualele restituiri, precum și date exacte privind data, ora, suma ori moneda tranzacției.

În situația în care prestatorii de servicii de plată constată anumite erori în formularul depus iniţial, aceștia pot să corecteze informațiile referitoare la datele eronate prin depunerea unui nou formular (396), cel târziu înainte de sfârșitul perioadei de 5 ani de păstrare a datelor.

Datele declarate prin acest nou formular vor fi stocate centralizat într-o bază de date europeană numită Sistemul Electronic Central de Informații privind Plățile (CESOP), scopul acestui sistem fiind să ofere experților antifraudă din statele membre UE informațiile de care au nevoie pentru a identifica mai ușor vânzătorii din străinătate care furnizează bunuri sau prestează servicii pe teritoriul lor.

Cine trebuie să depună formularul și pentru ce tipuri de plăți

Obligația de raportare este incidentă pentru patru categorii de prestatori de servicii de plată: instituțiile de credit (bănci, IFN-uri, leasing), instituțiile emitente de monedă electronică, instituțiile de plată, precum și instituțiile de virament poștal care prestează servicii de plată. Totuși, raportările nu trebuie făcute pentru orice serviciu de plată, ci numai pentru cele care vizează executarea operațiunilor de plată și a transferurilor de fonduri în conturile de plăți, executarea operațiunilor de plată acoperite de o linie de credit, emiterea de instrumente de plată și achiziționarea de operațiuni de plată sau remiterea de bani. Sunt scutite de la raportări, printre altele, servicii ca: depunerea și retragerea de numerar, serviciile de inițiere a plăților, precum și activitățile ce presupun doar furnizarea de informații cu privire la conturi.

De asemenea, mai merită menționat că nu toate plățile trebuie raportate, existând mai multe condiții care declanșează obligația de raportare: plătitorul se află în UE și realizează trimestrial mai mult de 25 de plăți transfrontaliere către același beneficiar. Aceste două condiții trebuie să fie verificate și îndeplinite în fiecare trimestru calendaristic.

Legal Alert Biriș Goran: Reglementări în domeniul muncii și al relațiilor

sociale

Ratificarea Convenției nr. 190/2019 privind eliminarea violenţei şi a hărţuirii în lumea muncii

Legea nr. 69/2024 pentru ratificarea Convenţiei nr. 190/2019 privind eliminarea violenţei şi a hărţuirii în lumea muncii, adoptată la cea de-a 108-a sesiune a Conferinţei Internaţionale a Muncii a Organizaţiei Internaţionale a Muncii, la Geneva la 21 iunie 2019 („Convenția”) a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 285 din 02 aprilie 2024 și este în vigoare începând din data de 05 aprilie 2024.

Principalele aspecte de interes:

• **Domeniul de aplicare** al Convenției include **toți lucrătorii, indiferent de statutul lor contractual**, inclusiv angajații, foștii angajați, stagiarii și ucenicii, voluntarii, persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, **precum și angajatorii, atât din sectorul privat, cât și din cel public**;

• Convenția asigură protecția împotriva violenței și hărțuirii săvârșite atât la locul de muncă (în spații publice sau private), cât și în timpul călătoriilor, delegațiilor sau activităților sociale efectuate în interes de serviciu, pe durata deplasării către și dinspre locul de muncă **și prin intermediul comunicărilor online aflate în legătură cu locul de muncă**;

• **Principiile care stau la baza Convenției** vizează respectarea, promovarea și exercitarea drepturilor persoanelor la locul de muncă, recunoașterea efectivă a libertății de asociere și a dreptului la negociere colectivă, interzicerea muncii forțate sau obligatorii, eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, însușirea unei abordări incluzive, integrate și sensibile la dimensiunea de gen pentru prevenirea și

eliminarea violenței și hărțuirii la locul de muncă;

• Printre **obligațiile introduse în sarcina statelor membre se numără**:

a) reglementarea egalității și nediscriminării la locul de muncă;
b) interzicerea prin lege a violenței și hărțuirii la locul de muncă, inclusiv a violenței și hărțuirii bazate pe diferența de gen;
c) asigurarea și facilitarea accesului la căi de atac, mecanisme și proceduri de raportare, sesizare și soluționare a litigiilor echitabile și eficace;
d) asigurarea protecției împotriva victimizării sau represaliilor împotriva reclamanților, victimelor, martorilor și denunțătorilor faptelor de violență și hărțuire la locul de muncă sesizate;
e) luarea măsurilor pentru asigurarea confidențialității și protecției intimității persoanelor implicate;
f) prevederea unor sancțiuni pentru faptele de violență și hărțuire la locul de muncă;
g) adoptarea de politici naționale relevante pentru îndrumarea și instruirea angajatorilor și lucrătorilor cu privire la violența și hărțuirea la locul de muncă și organizarea unor campanii de conștientizare în rândul populației.

Tax Magazine Nr. 1 – ianuarie – februarie 2024

Cuprins | Table of contents

Editorial

Marilena Ene – Dreptul fiscal, între teorie și practică

De actualitate

Țuca Zbârcea & Asociații – Ordonanța de urgență nr. 31/2024 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modifi carea și completarea unor acte normative

Alex Milcev – Costul proprietății – mai scump din 2025 pentru toți. De ce și cum?

Sorin Biban – Firmele pot face deja raportări de impozit pe profit. ANAF a confirmat că nu va modifica formularele 101 în acest an

Impozite directe

Alexandru Stănoiu, Daria Spătariu – Despre impozitul global minim pe profi t sau cum revoluția fi scală europeană a ajuns la faza națională

Lavinia Negoiță, Adriana Petrache – Pierderi tehnologice înregistrate în procesul de producție. Aspecte contabile și fiscale

Cristina Niculcea, Cristina Pîrșcoveanu-Răducanu, Mădălina Vișan – Procedura amiabilă pentru evitarea dublei impuneri în cazul tranzacțiilor transfrontaliere

Horațiu Sasu – Clauza de mobilitate – facilități fi scale reale, de aplicat cu atenție

Oana Nicorescu – Convenția Multilaterală produce efecte în România – ce presupune acest lucru în practică

Simona Todea – Venituri din chirii. Ce se schimbă în 2024 în privința taxelor aferente

Jurisprudență fiscală națională

Anca-Mihaela Ion – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

Sinteza hotărârilor în materie fi scală pronunțate de Curtea de Justiție
a Uniunii Europene în perioada ianuarie-februarie 2024

Evoluția pieței românești de fuziuni și achiziții în primul trimestru al anului 2024

În primele trei luni ale anului 2024, piața românească de fuziuni și achiziții (M&A) a înregistrat 63 de tranzacții[1], o creștere modestă față de cele 61 de tranzacții înregistrate în T1 2023, indicând o accelerare a activității față de cele două trimestre anterioare.

Valoarea estimată a activității locale de fuziuni și achiziții a fost 1,1 miliarde USD[2] în T1 2024, în scădere față de 2,5 miliarde USD în T1 2023. Cu toate acestea, valoarea estimată a activității locale de M&A a scăzut doar cu 7% anual, atunci când se ia în considerare mega-tranzacția din T1 2023, respectiv achiziția operațiunilor grupului italian Enel din România de către Public Power Corporation, pentru 1,3 miliarde USD.

Cea mai mare tranzacție din primul trimestru a fost achiziția operațiunilor OTP Bank din România de către Banca Transilvania, cea mai mare bancă din țară, pentru o sumă de 375 milioane USD. O altă tranzacție semnificativă în această perioadă a fost achiziționarea a 5 parcuri industriale din portofoliul logistic al Globalworth Real Estate Investments, pentru aproximativ 184 milioane USD de către CTP, cel mai mare dezvoltator listat public de proprietăți industriale și logistice din Europa.

De asemenea, cel mai mare producător de energie din România, Hidroelectrica, a finalizat achiziția unor linii de business selectate ale UCM Reșița în T1 2024, semnând tranzacția în T4 2023. Echipele multidisciplinare din EY au oferit consultanță

în fuziuni și achiziții, suport financiar și fiscal, precum și servicii de evaluare și modelare a afacerilor pentru cumpărător.

Investitorii strategici au rămas jucătorii dominanți, reprezentând 92% din volumul tranzacțiilor în această perioadă. Tranzacțiile realizate de investitorii străini (inbound) au crescut cu 21% în T1 2024 față de aceeași perioadă a anului precedent, înregistrând 29 de tranzacții, în timp ce jucătorii domestici și-au redus activitatea cu 15% la 28 de tranzacții (comparativ cu 33, în T1 2023). În ceea ce privește țara de origine, cei mai activi investitori au venit din Statele Unite (6 tranzacții), urmați de Austria cu 4 și de Germania și Olanda, fiecare înregistrând 3 tranzacții. Sectorul de produse de consum și retail a condus în volumul de activitate în primul trimestru cu 14 tranzacții, urmat îndeaproape de imobiliare, ospitalitate și construcții cu 13 tranzacții, și de sănătate cu 8 tranzacții. Sectoarele de tehnologie, și energie și utilități au urmat cu câte 5 tranzacții fiecare.

Notă: (1) Baza de date de fuziuni și achiziții a EY pentru România exclude tranzacțiile cu participații achiziționate mai mici de 15%, precum și valoarea tranzacțiilor pentru tranzacțiile cu mai multe țări, în cazul în care valoarea activelor specifice fiecărei țări nu este dezvăluită. (2) include o estimare a valorii tranzacțiilor în cazul în care nu au fost divulgate anterior date de către părți sau nu sunt disponibile în bazele de date ale unor terți și/sau raportate de surse media (3) se referă la tranzacții cu valori divulgate între 5 și 500 milioane USD

Schimbare majoră a cotelor de piață IPO globale din ultimii cinci ani

- **Volumele IPO globale au scăzut cu 7% în primul trimestru 2024, dar valoarea tranzacțiilor a crescut cu 7% de la an la an**
- **Piața din SUA a crescut, după cel mai mic nivel al valorii tranzacțiilor din ultimii 20 de ani, înregistrat în 2022**
- **AI înregistrează o creștere semnificativă în rândul companiilor nelistate**

Anul a debutat într-o notă de optimism prudent, pe fondul unei revigorări punctuale, după o perioadă de stagnare. Pieţele IPO de pe continentul american și din regiunea EMEIA au înregistrat un start promițător în 2024, majorând valoarea tranzacțiilor la nivel global. Pe de altă parte, regiunea Asia-Pacific a început anul cu o evoluție mai slabă, trăgând în jos volumul total la nivel global. În primul trimestru al anului 2024, piața IPO globală a înregistrat 287 de tranzacții, care au atras capital în valoare de 23,7 miliarde de USD, cu 7% mai puține tranzacții, dar cu o valoare cu 7% mai mare față de perioada similară a anului trecut – se arată în raportul **EY Global IPO Trends Q1 2024**.

În primul trimestru 2024, s-a înregistrat un număr semnificativ de IPO-uri noi, în cadrul cărora prețul acțiunilor a depășit prețul de ofertă. Această tendință ar putea indica o ameliorare la nivelul cotațiilor și de stabilire a prețurilor, reflectând o creștere a gradului de încredere în rândul emitenților și investitorilor.

Lansarea unei oferte publice inițiale reprezintă în sine o reușită pentru o companie cu capital privat, fiind o

demonstrație publică a potențialului său și un punct de referință definitoriu în traiectoria sa de creștere. În primul trimestru din 2024, au fost lansate aproximativ 10 IPO-uri de către companii nelistate la bursă, dintre care cinci au figurat printre principalele 10 IPO-uri la nivel global, o dovadă a importanței prezenței acestora pe piață.

Potențialul și anvergura pieței „verticale” a inteligenței artificiale înregistrează în prezent o creștere semnificativă în rândul companiilor nelistate, în contextul în care majoritatea întreprinderilor din domeniul AI și din domenii conexe se află încă în etapa inițială sau într-un stadiu incipient al rundelor de atragere de capital. Această situație sugerează că ar putea exista o creștere semnificativă a IPO-urilor în anii următori, pe măsură ce aceste companii se maturizează înainte de a se lista pe piețele de capital.

Performanțele regionale generale: America și EMEIA își revin, în timp ce Asia-Pacific scade considerabil

Piața IPO globală a înregistrat modificări semnificative sub aspect geografic, influențată de dinamica macroeconomică și geopolitică actuală.

Regiunea America a continuat să prezinte performanțe solide în materie de activitate IPO comparativ atât cu trimestrul anterior, cât și cu primul trimestru din 2023, înregistrând 52 de tranzacții, cu o valoare totală de 8,4 miliarde de USD, crescând cu 21% și, respectiv, cu un uimitor procent de 178% față de perioada similară a anului trecut. Fiecare dintre primele șapte tranzacții din top din primul trimestru 2024 a atras capital de peste 500 milioane de USD, față de doar o singură astfel de tranzacție în primul trimestru din 2023. Piața din SUA, după cel mai mic nivel al valorii tranzacțiilor din ultimii 20 de ani înregistrat în 2022, a marcat un reviriment remarcabil în primul trimestru al acestui an, profitând de revenirea pieței de anul trecut.

Pe fondul unei atitudini blazate pe piața IPO la nivelul întregii regiuni Asia-Pacific, în primul trimestru s-au înregistrat 119 tranzacții, cu o valoare totală de 5,8 miliarde de USD, în scădere cu 34% și, respectiv, 56% față de intervalul similar din anul trecut. Acest declin a fost mai pronunțat în China continentală și Hong Kong, unde numărul tranzacțiilor s-a redus cu mai bine de jumătate și valoarea tranzacțiilor a scăzut cu aproape două treimi. Ambele piețe s-au confruntat cu un declin constant al activității IPO în ultimii câțiva ani. Au avut loc doar 10 IPO-uri în acest an în Hong Kong, două dintre ele depășind 100 milioane de USD în capitaluri atrase, marcând cel mai mic nivel de după 2010 atât din perspectiva numărului de tranzacții, cât și în privința valorii acestora. Japonia a fost singura piață din regiunea Asia-Pacific care a înregistrat o ușoară creștere a numărului de tranzacții în primul trimestru, indicele Nikkei atingând un nivel record în februarie 2024.

Piața IPO din regiunea EMEIA a înregistrat o creștere impresionantă la începutul anului, lansând 116 IPO-uri, cu o valoare totală de 9,5 miliarde de USD în primul trimestru 2024, în creștere cu 40% și, respectiv, 58% față de perioada similară a anului trecut. Această evoluție pozitivă a fost atribuită valorilor medii mai mari ale tranzacțiilor în cadrul IPO-urilor din Europa și India, care au făcut ca EMEIA să păstreze cea mai mare cotă de piață la nivel global în privința valorii tranzacțiilor IPO începând cu trimestrul al patrulea din 2023. India a crescut rapid în importanță începând cu 2019, în special din perspectiva numărului de IPO-uri, devenind în prezent un performer de excepție.

Perspectivele pentru al doilea trimestru al anului 2024: valorificarea ferestrelor de oportunitate efemere pe fondul amplificării incertitudinilor

George Chan, lider EY Global IPO, a declarat: „Pe măsură ce anul 2024 avansează, participanții la piața IPO intră într-un teritoriu necunoscut. Companiile care doresc să lanseze oferte

publice inițiale sunt influențate de recenta pivotare a preferințelor investitorilor către certitudinea profitabilității pe fondul alterării ratelor dobânzii, confruntându-se în același timp cu dinamica complicată a unui climat geopolitic agitat și a emulației cu privire la inteligența artificială. Pentru a reuși în acest mediu schimbător, aspiranții la IPO-uri trebuie să rămână flexibili și pregătiți să profite de momentul potrivit pentru a își face debutul pe piețele bursiere”.

Până în prezent, în 2024, piața IPO a arătat semne de revigorare, în contextul unei ascensiuni a activității IPO. În pofida unei activități în general rezervate a pieței în anii anteriori, entuziasmul este în creștere atât în rândul emitenților, cât și în rândul investitorilor, ceea ce indică o modificare a dinamicii pieței și un mediu mai favorabil pentru listări.

Economia globală se va menține pe o traiectorie de ușoară creștere în 2024, în cadrul căreia piețele dezvoltate vor înregistra, probabil, o creștere modestă, iar piețele emergente vor continua să manifeste o tendință ascendentă mai pronunțată. Piețele de capital au luat deja în calcul în stabilirea cotațiilor previziunile referitoare la scăderea ratelor dobânzilor pe diferite piețe importante.

În aceeași măsură în care investitorii și aspiranții la IPO-uri se adaptează la noua normalitate a ratelor dobânzilor mai ridicate și a lichidității reduse, aceștia vor trebui, de asemenea, să navigheze printre nivelurile suplimentare de complexitate aduse pe piața IPO de contextul geopolitic și electoral mondial. Pe fondul amplificării incertitudinilor de către scrutinurile care vor avea loc în acest an, candidații la IPO-uri vor trebui să monitorizeze îndeaproape rezultatele alegerilor, să evalueze ce impact ar putea avea anumite politici asupra intereselor acționarilor și să își reevalueze strategiile IPO și momentul lansării ofertelor, în cazul în care este necesar.

Noi provocări pentru companii la depunerea situațiilor financiare pentru 2023: cheltuielile de management și consultanță trebuie contabilizate separat

Autor: Ioana Cârtițe, Senior Tax Manager

Companiile se confruntă cu schimbări semnificative în ceea ce privește întocmirea și depunerea situațiilor financiare pentru anul 2023 în contextul în care au devenit obligate în premieră, odată cu modificarea reglementărilor contabile, să prezinte distinct mai multe tipuri de cheltuieli care până acum erau contabilizate global împreună cu alte operațiuni. Este vorba, printre altele, despre cheltuielile de consultanță sau management, precum și de cele cu drepturile de proprietate intelectuală sau chirii. Contabilizarea separată a acestor operațiuni implică revizuirea întregului an financiar 2023 și reclasificarea acestor categorii de operațiuni care trebuie prezentate de-acum în mod individual în situațiile financiare.

Aceste noi reguli sunt obligatorii începând cu anul financiar 2023 pentru toate companiile, indiferent de ce standarde de contabilitate aplică. Ele au fost reglementate prin Ordinul Ministerului Finanțelor 2.649/2023, care a adăugat conturi contabile noi pentru mai multe tipuri de cheltuieli, astfel încât ele să fie prezentate distinct în contabilitatea unei companii: cheltuielile de consultanță, cheltuielile de

management, cheltuielile cu chiriile, cheltuielile cu redevențele, cheltuielile cu drepturile de proprietate intelectuală, precum și cele cu locațiile de gestiune.

Mai mult chiar, prin Ordinul MF 5.394/2023, care aprobă termenele și procedurile pentru depunerea situațiilor financiare ale anului 2023, Ministerul de Finanțe a cerut companiilor pe lângă prezentarea separată a cheltuielilor de management și consultanță și a celor aferente drepturilor de proprietate intelectuală din 2023 în contul de profit și pierdere, și evidențierea distinctă a acelora care sunt rezultate din tranzacțiile cu părțile afiliate.

Aceste noutăți obligă companiile să își revizuiască toate cheltuielile înregistrate pe parcursul anului financiar trecut și să le analizeze cu atenție, evaluând natura și detaliile contractuale ale acestora, pentru a le putea reclasifica în mod corect în noile conturi contabile. Dincolo de simpla conformitate cu forma juridică, companiile trebuie să alinieze contabilizarea acestor operațiuni la realitatea economică a tranzacțiilor, respectând principiile de raportare financiară.

În acest context devine esențială nu doar reclasificarea cheltuielilor, dar și documentarea meticuloasă a acestora. Acest proces implică și actualizarea politicilor contabile de clasificare a cheltuielilor pentru formalizarea unor reguli interne clare și, care să fie aplicate unitar și consecvent, precum și o atenție sporită în pregătirea unor argumente fiscale puternice, susținute de raționamente profesionale și documente, pentru a asigura o bază solidă în cazul în care autoritățile solicită la controalele fiscale documentații justificative suplimentare sau clarificări.

Acest lucru este crucial, mai ales în condițiile în care cheltuielile aferente tranzacțiilor cu părți afiliate pot fi verificate îndeaproape, iar deducerea lor fiscală și a TVA-ului deductibil asociat pot fi refuzate în lipsa documentației justificative adecvate care să ateste că serviciile au fost

prestate efectiv în beneficiul societății.

În sensul celor de mai sus este important de menționat că nu este clar motivul pentru care MF a venit cu aceste modificări în cursul anului 2023 cu aplicabilitate retroactivă – practic, deși Ordinul 2649 / 2023 a intrat în vigoare pe 6 octombrie 2023, reglementările sale obligă societățile să facă aceste reclasificări de la începutul anului financiar. De obicei, astfel de modificări intră în vigoare începând cu anul financiar următor, tocmai pentru a da societăților un termen rezonabil pentru a-și pune la punct sistemele contabile prin implementarea noilor prevederi.

În contextul în care Ordinul 2649 / 2023 a intrat în vigoare pe 6 octombrie 2023, dar apăruse în transparență decizională cam în aceeași perioadă în care apăruse „pe surse” și acel proiect legislativ care viza introducerea „ajustorului fiscal”, în a cărui formulă intrau chiar categoriile de cheltuieli pentru care s-au creat aceste noi conturi contabile, putem presupune că intenția Ministerului Finanțelor a fost să creeze (atât pentru contribuabili, cât și pentru ANAF) infrastructura necesară calculării acestui ajustor.

Între timp, legiuitorul a renunțat la ajustorul fiscal, dat fiind că introducerea acestuia i-ar fi putut genera României probleme semnificative cu deschiderea unei potențiale proceduri de infringement din partea Comisiei europene, dar în Parlament a apărut ulterior un alt proiect legislativ, care viza nedeductibilitatea integrală a cheltuielilor cu serviciile intra-grup de tipul celor pentru care s-au creat aceste conturi contabile noi. Între timp, și acest proiect a fost respins.

Deși nu cunoaștem motivul exact pentru care Ordinul 2649 / 2023 a introdus aceste noi conturi contabile și nici pentru graba cu care aceste prevederi au fost implementate, având în vedere contextul legislativ general de la sfârșitul anului trecut, putem anticipa că, în fapt, sumele declarate de

societăți în cadrul acestor conturi și raportate ca atare în Contul lor de profit și pierdere vor reprezenta punctul de plecare al unei potențiale campanii ANAF pe tema deductibilității acestor tipuri de servicii.

În acest sens, amintim că, în trecut, campania Pandora cu privire la verificarea societăților care au acordat tichete cadou angajaților unor societăți partenere a început similar : Ministerul Finanțelor a creat o linie distinctă în bilanț pentru raportarea tichetelor cadou acordate; ANAF a făcut ulterior un clasament al contribuabililor care au acordat astfel de tichete, în baza informațiilor raportate în bilanț de aceștia; ANAF a început apoi o campanie destul de agresivă de inspecții fiscale pe această temă chiar la companiile raportoare.

În prezent, problema majoră cu privire la clasificarea cheltuielilor în conturile introduse prin Ordinul 2649 / 2023 vine din faptul că Ministerul Finanțelor nu a venit și cu o definire clară a ce anume reprezintă cheltuieli de management și ce reprezintă cheltuieli de consultanță. Am observat că în practică aceasta este problema majoră a contribuabililor. De exemplu, indemnizația plătită administratorului persoană fizică se include în noul cont pentru cheltuielile de management sau rămâne la contul pentru cheltuielile cu colaboratorii ? Cheltuielile IT ramân în contul pentru cheltuielile cu serviciile sau Ministerul Finanțelor/ ANAF le consideră cheltuieli de consultanță ? Conceptele de „consultanță” sau „management” nu sunt nicăieri definite în lege, astfel încât ar fi util ca Ministerul Finanțelor să vină în întâmpinarea societăților și să ofere niște linii directoare sau exemple clare cu ce anume ar trebui inclus în fiecare cont contabil nou-introdus.